

ਫੁਲ ਬੈਂਚ
ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ

ਫਾਲਸ਼ਾ, ਪਾਸੀ ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ. ਅੱਗੇ
ਹਕੀਮ ਰਾਏ, — ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ, — ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1955 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰ. 236

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1898 ਦਾ V) — ਧਾਰਾ 476 ਅਤੇ 476 ਬੀ — ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 476 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ — ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਿਸ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਹੈ — ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਧਾਰਾ 115 ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਜਾਂ 439 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 476 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 435 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀਆ (1), ਧਨਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕ ਰਾਮ (2), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਭਾਟੂ ਸਾਦੂ ਮਾਲੀ (3), ਭਰੋਸਾ, ਭੂਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ

ਹੋਰ (4), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾਸ (5) ਈ.ਪੀ., ਕੁਮਾਰਵੇਲ। ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਪੀ. ਸ਼ਮਿਆਗਾ ਨਾਦਰੰਦ ਹੋਰ (6), ਦੇਵਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮਲਖਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

27 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਪਾਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼. ਸੰਤ ਰਾਮ ਗਰਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 9 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, II ਕਲਾਸ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਿਤੀ 28 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 193/471 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਲ. ਜੱਗਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਓਕਾਰ ਦਾਸ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਹੁਕਮ

ਪਾਸੀ, ਜੇ.- ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 193 ਅਤੇ 471 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 476 ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 9 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ (ਹਕੀਮ ਰਾਏ) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 476 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਝੂਠ ਅਤੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ। ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਸਬ-ਜੱਜ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ। (ਦੇਖੋ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਸ਼੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਦਾਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 476 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੇਵਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਖਨ ਸਿੰਘ (1), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ (2), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਕਰੀ ਵੈਂਕਮਾ ਪਤਰੂਡੂ (3), ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਓ ਰਾਮ (4), ਭੋਲਾਨਾਥ ਅੱਛਰਾਮ ਪੂਰਨ ਕੁਰਮੀ (5), ਅਤੇ (ਮਾ.) ਰਾਧਾਰਣੀ ਦਾਸਯਾ ਬਨਾਮ ਪੁਰਮਾ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ (6) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੇ ਕੁਝ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਟ ਰੈਗੂਲੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਹਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਧਨਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕ ਰਾਮ (2), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਭਾਟੂ ਸਾਦੂ (3), ਡਾ. ਵਲੀਰਾਮ ਲੀਲਾਰਾਮ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦਰਾਮ ਜੇਠਾਨੰਦ ਖੱਤਰੀ (4), ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ। ਅਲੀਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਇਬਰਾਹਿਮ ਮੈਸਟ੍ਰੀ (5), ਅਤੇ ਰੀ. ਡੀ ਐਸ ਰਾਜੂ ਗੁਪਤਾ (6) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਾਂਗਾ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ-

“ਜਿੱਥੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476,

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 476-ਬੀ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 115, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੀਵਾਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਸੋਧ ?

ਨਿਰਣਾ

ਫਾਲੋ, ਜੇ.-ਉਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਪਾਸੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ, ਇਹ ਹੈ-

“ਜਿੱਥੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੋਵੇਗਾ। ?”

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਬ-ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ-

“ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ-

(ਏ) * * * * *

(ਬੀ) ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਅਰਥਾਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ), ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 193, 194, 195, 196, 199, 200, 205, 206, 207, 208, 209, ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ 210, 211 ਅਤੇ 228, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਈ) * * * * *

(ਫੀ) * * * * *

ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਾਬਕਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲਯੋਗ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਮੂਲ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ ਹੈ-

(ਏ) ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਘਟੀਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਧਾਰਾ 476(1) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

“ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨੀ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 195 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਪ। - ਧਾਰਾ (1), ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਸੀ), ਜੋ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਬਿਤ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ।

❖

*

*

*

*

*

*

*

*

*

*

(2) ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

* * * * *

ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 476 ਬੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ—

“ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 476-ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਸਾਬਕਾ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 195 ਦਾ ਅਰਥ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 435(1) ਅਤੇ ਅਨੁਭਾਗ 439(1) ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ—

“ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟੀਆ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ

ਆਪ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉਪ-ਭਾਗ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਭਾਗ 423, 426, 427 ਅਤੇ 428 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 338 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਧਾਰਾ 429 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਦੀਵਾਨੀ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ -

“ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਦੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ।"

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਮਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਰਾਜ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਵਾਬਦਾਇਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਸਰ ਵਿਲੀਅਮ ਕਲਾਰਕ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਰੈਟੀਗਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਸਰ ਵਿਲੀਅਮ ਕਲਾਰਕ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੀ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਧਨਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕ ਰਾਮ (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। , ਅਤੇ ਇਹ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀਵਾਨੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਹੋਵੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਰੀਸ ਇੰਟੀਗਰਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ।

ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਭਾਟੂ ਸਾਦੂ ਮਾਲੀ, (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਊਮੋਂਟ ਸੀ.ਜੇ., ਬਰੂਮਫੀਲਡ ਅਤੇ ਵਾਸੂਡਿਊ, ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ—

“ਅਨੁਭਾਗ. 476-ਬੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 115, ਦੀਵਾਨੀ ਪੀ.ਸੀ. ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 115, ਸਿਵਲ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 115, ਦੀਵਾਨੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭੂਪ ਕੁੰਵਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1) ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰ ਜੌਹਨ ਸਟੈਨਲੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਬਲੇਅਰ, ਜੇ. ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ. ਅਸਹਿਮਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ (2) ਵਿੱਚ ਹੈਰਿੰਗਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਸਟੀਫਨ, ਮੁਕਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਲਮਵੁੱਡ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਮਾਰਵੇਲ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਪੀ. ਸ਼ਨਮੁਗਾ ਨਾਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਲੀਚ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਅਯੰਗਰ ਅਤੇ ਕਿੰਗ, ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੇਵਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮਲਖਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਅਗਰਵਾਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲੈਲ ਅਤੇ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੇ.ਜੇ.।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਲੀਲ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। “ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ” ਨੂੰ ਧਾਰਾ 435 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ “ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟੀਆ ਅਪਰਾਧਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ.....”

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਿਰਫ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਪੜਤਾਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 435 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਘਟੀਆ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘਟੀਆ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ, ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, I.P.C. ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 194, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੰਜੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਘੜਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(ਬੀ) ਜਾਂ (ਸੀ) ਵਿੱਚ

ਦਰਸਾਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਰਗ ਕੋਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਮਦਰਾਸ, ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਧਾਰਾ 115, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਠਣ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਸਨ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 115, ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਤੰਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਦਬਾਅ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ

ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬੀਓਮੋਟ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ—

“ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ‘ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀ ਹੈ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। “ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ‘ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀ ਹੈ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਥੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਭਾਗ 195(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 59 ਕੈਲ. 68 ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 57 ਮੈਡ. 177 ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਾਰਾ 423 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਤਰਕਹੀਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ' ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 115, ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 486, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਧਿਆਇ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 31 ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 31, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਆਇ 32 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੂਜੇ ਅਧਿਆਇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ”।

ਧੂਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 476, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਧੂਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197, 199 ਅਤੇ 471 ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ। ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਸੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ। ਇਮਾਮ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਜੇ.ਜੇ. 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਕਤ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਦਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਖਨ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਧੀਨ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸੋਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ

ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 435 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੱਖ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੀਵਾਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ।

ਪਾਸੀ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਨਿਰਣਾ

ਪਾਸੀ, ਜੇ. - ਇਹ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. | ਉਸਨੇ 10 ਅਗਸਤ 1948 ਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਫਰਮ ਬਾਮ ਦਾਸ-ਲੱਗਾ ਮਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ.ਕੇ., ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 28 ਦਸੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 23 ਜਨਵਰੀ, 1951 ਨੂੰ, ਹਕੀਮ ਰਾਏ

ਨੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ.ਕੇ ਨੂੰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਰੂ ਰਾਮ ਉਸਦੀ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ, ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ ਡੀ.ਏ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 29 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 6 ਜੂਨ, 1953 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 29 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

2 ਦਸੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 476 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ ਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਡੀ.ਕੇ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਅਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 193 ਅਤੇ 471, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਦਿਆਲੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ (ਸਰਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 30 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। 10 ਅਗਸਤ,

1954 ਨੂੰ, ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ 30 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 476, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਬ-ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ। ਇਤਰਾਜ਼ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ 28 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਨੇ 30 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 471 ਅਤੇ 193 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ 5 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਕਿਉਂਕਿ 10 ਅਗਸਤ, 1954 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ 28 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ 11 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 471 ਅਤੇ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਨੇ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 30 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲ

ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 10 ਅਗਸਤ, 1954 ਨੂੰ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ 10 ਅਗਸਤ, 1954 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 28 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 11 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 28 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 11 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 14 ਜੂਨ, 1955 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਨੇ 22 ਜੂਨ, 1955 ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਉਹ 23 ਜੂਨ, 1955 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ 23 ਜੂਨ, 1955 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ ਜੋ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ

ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਕੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਬਰਾਬਰ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਅਨੁਭਾਗ 419, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਪੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ, 9 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੂੰ ਕਾਪੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕਾਪੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੂੰ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 9 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Mohit.